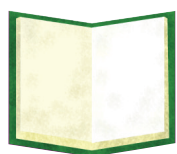

PROPOSTA DIDÀCTICA

EDICIONS 96

QUADERN DE LECTURES

UNA EINA
PER AL FOMENT DE LA LECTURA
A L'ENSENYAMENT

Carles Mulet i Pilar García

Edita:

Edicions 96 SL
Apt. de correus 23 - 46670 la Pobla Llarga
edicions96@edicions96.com
www.edicions96.com
Tel.: 96 246 11 04
Fax: 96 246 14 90

Disseny:

Pau Àlvarez López / Edicions 96

Correcció lingüística:

Maria Josep Escrivà / Edicions 96

Tel.: 96 246 11 04
692 22 10 04
edicions96@edicions96.com

QUADERN DE LECTURES

UNA EINA PER AL FOMENT DE LA LECTURA A L'ENSENYAMENT

Carles Mulet i Pilar Garcia

1. INTRODUCCIÓ

L'ensenyament de la lectura és una tasca a la qual tots els ensenyants, des de l'educació infantil fins a la universitat, dediquem molts esforços, perquè sabem que un adult lector és un ciutadà més capaç, més crític, més lliure i, voldríem creure, més feliç. Aquesta tasca pren múltiples formes, però bàsicament es concreta en tres situacions:

- Ensenyem a llegir perquè l'alumne s'aproprii del saber científic, social, tecnològic i artístic, és a dir, dels continguts de les diverses àrees del coneixement.
- Ensenyem a llegir literatura, entesa com una elaboració particular del llenguatge que exigeix una competència específica, el que anomenem la competència literària.
- Finalment, ens proposem ensenyar el plaer per la lectura, és a dir, facilitar i potenciar l'acostament de l'alumnat als llibres de forma voluntària perquè hi trobe gust i satisfacció.

Tot i que l'objectiu final és aconseguir la simbiosi entre comprensió escrita, educació literària i hàbit lector, és a dir, que, com més va més, l'estudiant esdevinga un lector expert, per tal d'assolir-lo —aquest objectiu—, cal concretar el que pretenem amb les diverses activitats de lectura que portem a terme.

En aquest sentit, el *Quadern de lectures* que us presentem és un material on es proposa més el foment del plaer per la lectura que no el desenvolupament de la comprensió escrita o de l'educació literària. En efecte, aquest quadern vol crear entorns favorables a la tasca de llegir, tot facilitant als lectors la possibilitat d'anotar-hi allò que vulguen sobre els llibres que lligen. En la seua elaboració s'ha tingut present el que ja fan els bons lectors o el que els agradaria fer en llegir un llibre: anotar uns detalls de la història, la reacció d'un personatge, la recreació d'un lloc; recuperar una frase, un vers, un moment; relacionar alguna d'aquestes coses amb una altra lectura, amb un esdeveniment real, amb una cançó, amb una pel·lícula; recollir projectes futurs de lectura, etc. Al mateix temps, s'ha mirat d'evitar que hi haja cap element que recorde tasques acadèmiques relacionades amb l'aprenentatge lector o, específicament, literari. Tasques, d'altra banda, imprescindibles per fer bons lectors, però que cal complementar amb d'altres més espontànies, més lúdiques i —aparentment, si més no— més lliures. Veureu, doncs, que hem fugit d'ítems com «resum», «argument», «personatges», «tema», etc., que són habituals i imprescindibles en el treball d'ensenyar a llegir qualsevol mena de text i especialment els literaris, però que desvirtuarien la finalitat d'aquest material, tal i com l'hem explicitada anteriorment. Per això, els hem substituït per expressions més subjectives i obertes com «El que vull recordar», «El recomanaria a...», «Li diria, a l'autor».

En definitiva, es tracta d'un quadern que pretén ser usat des de la llibertat del lector, en la línia de les reflexions de Daniel Pennac en el conegut llibre *Com una novel·la*, quan proposa «el dret a callar», com un dels drets del lector, és a dir, el dret a no haver d'explicar o valorar el llibre llegit. D'altra banda, el quadern també es proposa,

com ja hem vist, recordar. Nabokov considerava que la memòria era una de les quatre qualitats (imaginació, diccionari i sentit artístic eren les altres) que identificaven un bon lector. I dit tot això, volem que, des de la llibertat, aquest quadern siga una eina per a la reflexió i que reflexionant l'alumne s'eduque literàriament, tot ampliant l'horitzó de les seues experiències lectores. Perquè creiem que la lectura sense reflexió és una lectura evasiva, que no et transforma, que et travessa sense deixar empremta.

Tant de bo, molts d'aquests quaderns siguen a la base de futures entrades de blogs o de ressenyes en revistes.

2. SUGGERIMENTS PER AL SEU APROFITAMENT DIDÀCTIC

En coherència amb la fonamentació didàctica exposada abans, voldríem fer alguns suggeriments al voltant de la utilització del *Quadern de lectures* en l'àmbit de l'ensenyament. No cal dir que molts lectors, xiquets, joves o adults, hi veuran, d'entrada, un petit estoig on atresorar les troballes de les seues lectures; ara bé, com a eina educativa, aquest material permet també el desplegament d'una sèrie d'activitats planificades i encaminades a l'optimització de l'ensenyament-aprenentatge del procés lector:

- a) Respecte a la seva adquisició i distribució, es poden presentar situacions prou diverses, des de la decisió per part d'un centre educatiu d'encarregar, i fins i tot personalitzar, quaderns per al conjunt de l'alumnat, passant per la decisió d'un departament o professor concret d'utilitzar-lo com a material complementari de l'assignatura o dels cursos que imparteixen, fins arribar a la recomanació concreta a un o diversos alumnes per part del professorat de llengües, el tutor o el departament d'orientació del centre. Així mateix, la proposta podria partir també de l'AMPA del centre o d'iniciatives de foment lector compartides amb l'Ajuntament, les biblioteques públiques o associacions culturals.
- b) Respecte a la concreció didàctica del seu ús, creiem que ha de partir del principi que el material està pensat per a ser usat des de l'autonomia personal. Dit això, cal puntualitzar, de seguida, que aquest ús ha de variar sensiblement segons l'edat i l'etapa educativa de l'alumnat. Així, a l'ensenyament primari el *Quadern de lectures* és susceptible d'ésser emprat d'una manera guiada per part de professorat i de les famílies, en

consonància amb un procés lector que aquest alumnat fa, de bon grat, acompanyat pels majors; en canvi, a l'ensenyament secundari, en paral·lel a l'allunyament de l'adolescent de la tutela dels adults, caldrà accentuar la diferenciació del quadern respecte de l'aparat d'instruments i activitats de tipus reglat i acadèmic, tot destacant el seu caràcter de material de tipus privat, a la manera del diari o l'agenda personals, on la pròpia decisió i la voluntarietat resulten essencials. En aquest sentit, tot i que valorem molt positivament el fet que alguns centres, AM-PES... puguin adquirir els quaderns per oferir-los gratuïtament a l'alumnat, caldria arbitrar alguna forma de lliurament que passés per la petició explícita de part de l'alumne, una mena de contracte que, encara que siga merament simbòlic, impliqui el desig i la voluntat inicial de valorar-lo i de fer-lo servir.

c) Creiem que l'ús del *Quadern de lectures* no s'ha d'integrar dins les activitats ordinàries planificades per al conjunt de l'alumnat. Això, però, el seu caràcter voluntari i diferenciat del currículum ordinari no impedeix que pugui constituir-se en un element ben interessant per a la dinamització del treball de classe, tot desenvolupant activitats on —encara que no tothom hi aporti les ressenyes del seu procés lector— se'n pugui concloure un aprenentatge vàlid per a tots i se'n puguin derivar activitats comunes com:

- Posades en comú periòdiques on l'alumnat de la classe que porta el seu quadern presente el que ha llegit i llegesca als altres les seues anotacions per establir un diàleg al voltant de les lectures.
- Concretar la diversitat d'interessos lectors i establir afinitats entre alumnes triats, basant-se en els llibres llegits per

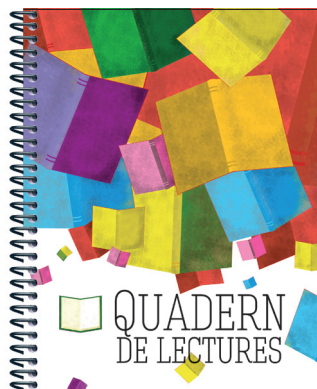
cadascú. Arribar a formar grups d'afinitat lectora on es proposen activitats d'acord amb les seues preferències.

- Determinar quin o quins dels llibres presentats ha resultat de més interès per al conjunt de la classe i fer ressenyes per a la revista escolar o propostes de compra per part de la biblioteca del centre; plantejar la possibilitat de contactar amb els autors per fer-los arribar comentaris sobre el llibres llegits, i/o invitar-los a fer-hi alguna xarrada, etc.
- Fer-se propostes d'intercanvis de llibres, a partir del que cadascun ha explicat sobre les lectures fetes.

d) Si, com hem dit, l'ús del *Quadern de lectures* convé que tinga una forta càrrega de voluntarietat, el seu control i la seua avaluació per part del professorat no hauria de ser indiscriminat ni obligatori. Alternativament, el professorat haurà de plantejar la possibilitat que, tot i que ningú siga penalitzat per no haver-lo realitzat, la tasca desenvolupada al *Quadern de lectures* pugua acréixer la nota aconseguida per l'alumne en determinats paràmetres de l'avaluació, com l'apartat de lectura, de procediments o d'hàbits i actituds, de la mateixa manera que ja es fa habitualment, per exemple, en l'àrea de llengua, amb altres activitats com les lectures voluntàries.

En definitiva, creiem que aquest *Quadern de lectures* pot esdevenir una eina pràctica i interessant, integrada en el Pla lector del centre, que permeta el seguiment de la relació íntima que s'estableix entre lector i text i, a la vegada siga el punt de partida per a la realització d'activitats encaminades al desenvolupament de la competència lectora i literària de l'alumnat.

QUADERN DE LETTURES

El recomanaria

a:

pert:

Llibre 5

Títol:

Autor/Autora:

Editorial:

Com m'ha arribat a les mans?

Altres llibres de l'autor/de l'autora que he llegit o m'haguessin llegir:

Voloració:									

Data de coneixement:

Data d'arxament:

[illegible]

SECCIONS

Dades personals

Títol

Autor/autora

Editorial

Com m'ha arribat a les mans?

Altres llibres de l'autor/de l'autora

Data de començament

Data d'acabament

El que vull recordar

Frases, paràgrafs o versos

El recomanaria a, per

Li diria, a l'autor/autora

Registre de llibres deixats

Llibres que vull llegir

Índex

CARACTERÍSTICAS

120x160 mm

160 pàgines

Cobertes a quadricomia amb encuny

Plaqué biodegradable

Interiors a dues tintes

Espiral contínua

Paper certificat lliure de clor

Goma elàstica exterior

Material personalitzable

www.edicions96.com